

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

30.03.20202

Innspill fra Nasjonal dugnad mot fattigdom blant barn og unge (NDFU) til regjeringens samarbeidsstrategi for barn i lavinntektsfamilier

Vi vil benytte anledningen til å takke barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad for sitt engasjement for barn i lavinntektsfamilier og Barne- og familiedepartementet for en inkluderende prosess.

Nasjonal dugnad mot fattigdom blant barn og unge (NDFU) ønsker med dette å gi innspill til regjeringens samarbeidsstrategi for barn i lavinntektsfamilier. Innspillene omhandler tiltak for å styrke barns muligheter til å delta i organiserte fritidsaktiviteter, og gis på bakgrunn av NDFUs erfaringer fra arbeidet med implementering av ALLEMED i 55 kommuner.

1. Om oss

NDFU er et nettverk bestående av 34 ideelle organisasjoner. NDFU skal bidra til økt dialog, samhandling og politisk handling for å motvirke utenforskap og fattigdom blant barn og unge. NDFU skal bidra til at barn og unge får innflytelse og blir hørt i relevante saker.

I 2016 skrev NDFU sammen med Regjeringen, KS og en rekke frivillige organisasjoner under **Fritidserklæringen**. Fritidserklæringen har som mål at alle barn skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet, uavhengig av økonomi og sosiale forhold.

NDFU har utviklet **ALLEMED**, som er et dialog- og handlingsverktøy som hjelper kommuner og frivillighet med å realisere Fritidserklæringen. Verktøyet tematiserer barns rett til fritid og barrierer for deltakelse, med særlig vekt på økonomi. Økonomi omfatter både kostnader og sosiale barrierer som kan sees i sammenheng med økonomi, slik som statuspress, rekrutteringsmekanismer og universell utforming. Verktøyet synliggjør barrierer for deltakelse og risikofaktorer som fører til utenforskap.

2. Våre erfaringer fra ALLEMED i 55 kommuner

Skal barns rett til fritid bli en virkelighet, må kommune og frivillighet sammen finne gode løsninger. ALLEMED-verktøyet skaper dialog mellom sektorer gjennom det vi kaller ALLEMED-dugnader. De siste årene har NDFU samarbeidet med til sammen 55 kommuner som har gjennomført ALLEMED-dugnader. På disse dugnadene har aktører fra kommune, frivillighet, politiske råd og næringsliv deltatt og jobbet fram konkrete ideer til tiltak og handlinger for å sikre at alle barn og unge har mulighet til å delta på fritidsaktiviteter.

Dette arbeidet har gitt oss kunnskap rundt hvilke innsatsområder som bør styrkes og hvor utfordringene ligger. Disse lærdommene er oppsummert nedenfor. Vi viser ellers til vår erfaringsrapport for mer inngående detaljer.¹

---

¹ [ALLEMED Rapport 2019 - Dialog og samhandling i kommuner for realisering av Fritidserklæringen](#)

❖ **Lytt til barn og unges erfaringer og meninger**

Det er nødvendig med mer lokal kunnskap om hvordan barn og unge opplever sin fritid og muligheter for å delta. Her er barn og unges egne erfaringer og meninger viktig. Uten deres medvirkning, lykkes man ikke med å løse Fritidserklæringens mål. Det bør legges til rette for bred representasjon av barn og unge, slik at de som ikke har erfaringer fra fritidsaktivitet, eller ikke er vant til å bli hørt, får komme til. I dette arbeidet er det klokt å samarbeide med barne- og ungdomsorganisasjoner, og allerede etablerte demokratiske kanaler som for eksempel barne- og ungdomsrådene, samt organisasjoner som har kunnskap om barns medvirkning. Det er viktig at innspillene fra barn og unge sikres reel innflytelse, og vi anbefaler at en bruker FNs barnekomite sine 9 råd for gode medvirkningsprosesser.

❖ **Dialog og samskaping mellom kommune og frivillighet**

Samarbeid mellom kommune og frivillighet er avgjørende for at alle barn og unge skal delta i fritidsaktivitet. For å lykkes med å dra veksel på hverandre er det nødvendig å bli bedre kjent med hverandres styrker, behov, mulighet og utgangspunkt. I arbeidet vårt med kommunene har vi erfart at det ofte er et behov for å etablere strukturer som muliggjør dialog og samarbeid. Eksempler på slike strukturer kan være oversikt over aktører på feltet, gode kommunikasjonskanaler, tydelige kontaktpersoner og forutsigbare rammevilkår for frivilligheten. Vi oppfordrer kommuner og frivillige organisasjoner til å ta i bruk ALLEMED-verktøyet for å lykkes med dialog og samarbeid på tvers.

❖ **Samarbeid og informasjonsflyt innad i kommunen**

Gjennom sine tjenester og tilbud treffer kommunen alle barn og unge, men fritid blir sjeldent tatt opp som tema i møte med barn eller når ulike tjenester møtes. Ved å utvikle rutiner for å sette fritid på agendaen i samarbeidsforum, kan kommunen i større grad bygge bro inn i fritidsaktivitet. Eksempelvis kan viktige aktører som lærere og helsesykepleiere ta opp spørsmål om deltakelse i fritidsaktivitet i deres fastsatte samtaler med barn og unge. Dette forutsetter at det eksisterer et godt mottaksapparat som kan følge opp de barna som ikke deltar, men som ønsker det.

❖ **Gjør fritidstilbud kjent**

Det er ofte vanskelig å bli kjent med hvilke fritidstilbud som finnes i lokalmiljøet. Dette gjelder både for barn, unge og familier og for ansatte i kommunen. Samtidig strever flere frivillige aktører med å nå ut med sine tilbud. Gjennom å lage oversikt over hvilke tilbud som finnes, og legge til rette for at barn og unge gis anledning til å prøve fritidsaktiviteter uten å binde seg, kan det bli enklere å finne aktivitetstilbud i tråd med interesser og talenter.

❖ **Målrettede tiltak mot barn og unge**

For å lykkes med å nå barn og familier med utfordrende økonomi, er det nødvendig med målrettede tiltak som supplerer universelle tilnærminger og samarbeid mellom ulike aktører. Eksempler på målrettede tiltak vil være økonomiske støtteordninger og fadderordninger for å komme i gang med fritidsaktivitet. Vi ser at dersom målrettede tiltak skal fungere, så må ordningene være enkle, tilgjengelige og trygge å bruke. Eksempler på konkrete tiltak som bør

prioriteres er utstyrssentraler, fritidsguider og ordninger for transport til og fra fritidsaktiviteter.

3. NDFUs satsingsområder for å styrke inkluderingen av alle barn og unge

I arbeidet med samarbeidsstrategien råder NDFU regjeringen å sette søkelys på følgende tiltak som vil gi alle barn like muligheter som sine jevnaldrende, gjennom deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter:

- **Legge til rette for «Fritidskort pluss»-ordninger.**
NDFU støtter regjeringens initiativ til det nasjonale Fritidskortet. Vi ser imidlertid at det vil være behov for å forsterke ordningen ved å legge til rette for «Fritidskort pluss»-ordninger der man i tillegg til det varslede Fritidskortet etablerer kommunale tilleggsordninger som skal sikre at man finner løsninger for økonomiske eller andre barrierer som ikke blir ivare tatt av det ordinære Fritidskortet. Dette kan for eksempel gjelde barn i familier som ikke har råd til å betale den delen av deltageravgiften som ikke dekkes av det nasjonale Fritidskortet, sikre at aktiviteter er tilrettelagt ulike funksjonsevner eller at det finnes transportordninger slik at barn kommer seg til aktiviteten.
- **Satse på økt deltakelse og innflytelse for barn og unge både lokalt og nasjonalt.**
Barn og unge vet hva som fungerer og hva som mangler for at alle skal få delta på fritidsaktiviteter. Det er derfor viktig å gi barn og unge muligheten til å komme med innspill, og ikke minst at vi lytter til innspillene når vi definerer løsningene.
- **Etablere indikatorer for lokal oppfølging av Fritidserklæringen og innhente informasjon om status i den enkelte kommune basert på indikatorene.**
NDFU mener det er et behov for mer kunnskap om status for oppfølgingen av Fritidserklæringen. Ved å etablere målbare indikatorer vil vi kunne skape en oversikt, følge utviklingen og stimulere til fortsatt satsing på Fritidserklæringen lokalt.
- **Sikre at barn i familier som mottar økonomisk sosialhjelp, får dekket kostnader til fritidsaktivitet.** NDFU opplever noe ulik lokal praktisering rundt hvorvidt kostnader til barns fritidsaktiviteter dekkes for familier som mottar sosialhjelp. Vi ser derfor et behov for at rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV tydeliggjøres slik at:
  - barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter og eventuelle behov skal avdekkes gjennom kartleggingen NAV-kontorene foretar som ledd i veiledningen, jf. 4.17.1.
  - utgifter til barn og unges fritidsaktiviteter skal dekkes for familier som mottar økonomisk sosialhjelp, jf. bl.a. 4.18.1.1, 4.18.2.6, 4.18.2.33 og 4.18.2.39.